

Betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 11 maj 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat Betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61) till Stockholms stad för yttrande. Utredningens uppdrag har varit att analysera och ta ställning till om rätten att delta i utbildning i fritidshem bör utökas till att omfatta fler elever. Det övergripande syftet med utredningens förslag ska enligt direktivet vara att ge fler elever möjlighet att stimuleras i sin utveckling och sitt lärande och bidra till en meningsfull fritid.

Mot bakgrund av att deltagandet i fritidshemsverksamhet är betydligt lägre i områden där arbetslösheten är högre och familjernas ekonomi svagare föreslår utredningen att alla barn i åldern 6 till 9 år ska ges möjlighet att delta i fritidshemsverksamhet utan kostnad. För de äldre barnen i åldrarna 10 till 12 år föreslår utredningen att dessa ska erbjudas fritidshem (öppen fritidsverksamhet) utifrån sina levnadsvillkor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag som syftar till att öka kvaliteten och likvärdigheten. Stadsledningskontoret ser en risk i att reformen föreslås finansieras med delar av likvärdighetsbidraget, då kommunsektorn redan idag är den stora mottagaren av bidraget till skolan.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag som syftar till att öka såväl kvalitet som likvärdighet i fritidshemsverksamheten. De föreslagna åtgärderna för att stärka yrkenas attraktivitet och status är välkomna men bidrar möjligen till en förbättring först på längre sikt. Även utbildningsnämnden ställer sig tveksam till att reformen finansieras med delar av likvärdighetsbidraget.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Fritidshem och fritidsklubbar är en viktig och omtyckt verksamhet för många barn och föräldrar och kan bidra till såväl elevernas kunskapsutveckling som en trygg skoldag och meningsfull fritid. Jag välkomnar därför utredningens förslag som syftar till att fler barn ska kunna delta i fritidshemmens verksamhet, oavsett familjernas ekonomi. Även tillgång till fritidsverksamhet för de lite äldre barnen är viktigt. För oss i det rödgröna styret är fritidsklubbarna prioriterade och i år har vi sänkt avgifterna för att öka tillgängligheten och ge fler barn möjlighet att ta det av fritids. Jag instämmer med stadsledningskontoret och utbildningsnämnden att regeländringarna inte bör finansieras genom en omfördelning av likvärdighetsbidraget, då det innebär att kommunerna i praktiken skulle få en mycket liten kompensation för en utökning av fritidshemmens verksamhet.

Stockholm den 3 maj 2023

Emilia Bjuggren

Bilaga

Remiss - Betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61) Dnr. KS 2023/178-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andrea Hedin (alla M) enligt följande.

Vi välkomnar att fritidshemmens framtid kommer upp på den politiska agendan. Fritidshemmet har ett kompletterande och kompensatoriskt uppdrag men verksamheten kommer inte alla barn till del. Revisionen i Stockholms stad konstaterar att utbildningsnivå hos medarbetare, samverkan mellan skola och fritidshem, elevgruppers storlek samt personaltäthet påverkar kvaliteten i fritidshemsverksamheten och att det finns stora skillnader mellan skolor. Vi ser ett stort behov av att prioritera fritidsklubbarna och fritidshemmen framöver.

Utredningen föreslår bland annat att alla barn i åldern 6-9 år ska ges möjlighet att delta i fritidshemsverksamhet utan kostnad. För de äldre barnen i åldrarna 10 - 12 år föreslår utredningen att dessa ska erbjudas fritidshem (öppen fritidsverksamhet)

utifrån sina levnadsvillkor. I det fall som fritidshemsverksamhet och fritidshem avgiftsbefrias är det centralt att kommunerna erhåller full ersättning från staten för de kostnader utredningens förslag medför för kommunerna. I synnerhet i det ekonomiska läge som Sveriges skolor befinner sig i nu är den kommunala finansieringsprincipen viktig vid ny lagstiftning.

Utredningen konstaterar att barn i åldrarna 10-12 inte deltar i någon större omfattning vare sig i fritidshem eller i öppen fritidsverksamhet. Kunskap på nationell nivå kring åldersgruppens behov av fritidsverksamhet utanför skoltid saknas och 10–12- åringar omfattas på grund av sin ålder inte av ungdomspolitikerna för 13-25 åringar.

Kriminaliteten och utanförskap kryper längre ner i åldrarna och som en del av det förebyggande arbetet behöver en kvalitativ fritidssysselsättning tillgodoses även för denna målgrupp.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Som stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen konstaterar är bristen på behöriga lärare och svårigheter att rekrytera personal till verksamheterna en akut utmaning för samtliga huvudmän.

Utredaren föreslår att alla barn i åldern 6 - 9 år ska ges möjlighet att gå i fritidshemsverksamhet utan kostnad på liknande sätt som 3 - 5-åringar har rätt till avgiftsfri förskola. För de äldre barnen i åldrarna 10 - 12 föreslår utredningen att dessa ska erbjudas fritidshem (öppen fritidsverksamhet) utifrån sina levnadsvillkor.

Som finansiering föreslås att delar av det så kallade likvärdighetsbidraget omfördelas mot fritidshemmen. Samtidigt föreslår utredaren att höjningen av det generella statsbidraget finansieras genom en sänkning av likvärdighetsbidraget till skolan, vilket gör att detta förslag sammantaget skulle innebära en mycket liten kompensation. Finansieringsprincipen måste enligt vår mening råda fullt ut, inte bara som omfördelning av redan utbetalade bidrag.

Det finns redan idag möjlighet för huvudmän att avstå avgift om barn bedöms ha skäl att få gå på fritidshem ändå. Den möjligheten skulle istället kunna utökas i nuvarande lagstiftning istället för att ta bort avgiften rakt av.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Annika Friberg, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Utredningens uppdrag har varit att analysera och ta ställning till om rätten att delta i utbildning i fritidshem bör utökas till att omfatta fler elever. Det övergripande syftet med utredningens förslag ska enligt direktivet vara att ge fler elever möjlighet att stimuleras i sin utveckling och sitt lärande och bidra till en meningsfull fritid.

Utredningen har enligt direktivet bland annat haft i uppdrag att

- analysera och ta ställning till om rätten att delta i utbildningen i fritidshem bör utökas till att omfatta fler elever
- analysera och ta ställning till om, och i så fall hur, en utökad rätt att delta i utbildningen i fritidshem i första hand bör inriktas mot elever i områden med socioekonomiska utmaningar
- kartlägga hur kompetensförsörjningen i fritidshem påverkas av ett ökat deltagande och analysera hur kompetensförsörjningen kan säkerställas
- föreslå åtgärder för att öka deltagandet i fritidshemmets utbildning
- lämna nödvändiga författningsförslag

Trots fritidshemmets kompletterande och kompensatoriska uppdrag har inte alla barn i Sverige rätt att ta del av fritidshemmets verksamhet. Många av de barn som skulle gynnas av att delta i sådan verksamhet har inte den möjligheten. Barn med arbetslösa eller långtidssjukskrivna vårdnadshavare, eller barn i familjer med svag ekonomi kan hamna utanför undervisningen och det sociala sammanhang som fritidshemmet erbjuder, under hela eller stora delar av sin skolgång.

Utredaren konstaterar att rätten till fritidshem är villkorad i de flesta kommuner. Därför varierar också deltagandet, som är betydligt lägre i områden där arbetslösheten är högre och ekonomin svagare. Mot den bakgrunden föreslår utredningen att alla barn i åldern 6 - 9 år ska ges möjlighet att gå i fritidshemsverksamhet utan kostnad på liknande sätt som 3 - 5-åringar har rätt till avgiftsfri förskola. Med införandet av ett allmänt fritidshem skulle även barn till arbetslösa, föräldralediga och långtidssjukskrivna omfattas.

För de äldre barnen i åldrarna 10 - 12 föreslår utredningen att dessa ska erbjudas fritidshem (öppen fritidsverksamhet) utifrån sina levnadsvillkor. Levnadsvillkor är ett nytt rekvisit som förklaras som de omständigheter i miljön och de förutsättningar som ett barn växer upp och lever i och med. Reformen föreslås finansieras med likvärdighetsbidraget, vars syfte är att utjämna skillnader mellan skolor.

Beredningen föreslår även ändringar i skollag och läroplaner avseende personal, roller och ansvarsfördelning i verksamheten. I syfte att stärka professionerna vill utredningen även inrätta en nationell forskarskola och stärka utbildningar på avancerad nivå för lärare i fritidshem. Skolinspektionen föreslås få i uppdrag att genomföra tematiska kvalitetsgranskningar av fritidshemmet och den öppna fritidshemsverksamheten medan Skolverket uppdras att se över barn- och

fritidsprogrammet, ta fram stödmaterial för ändamålsenlig lokalanvändning och systematiskt kvalitetsarbete i verksamheterna.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025 och bestämmelserna ska tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2025.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Redan i betänkandet *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg* (SOU 2020:34) konstaterades att deltagandet i fritidshemsverksamhet är allra högst i områden med goda förutsättningar medan det är lägre i glesbygd och i områden med socioekonomiska utmaningar. Utredaren slog fast att det vore önskvärt att införa ett allmänt fritidshem men att en sådan reform inte är möjlig med tanke på den rådande bristen på utbildade lärare.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag som syftar till att öka kvaliteten och likvärdigheten. Nedan kommenteras utredningens förslag kring kompetensförsörjning, finansiering och lokalförsörjning som bedöms ha störst påverkan för Stockholms stad.

Kompetensförsörjning

Behovet av behörig personal i fritidshemsverksamheten har inte minskat. Stadens skolor har fortsatt stora utmaningar i att rekrytera såväl behöriga lärare som annan utbildad personal till verksamheten. I betänkandet görs gällande att huvudmännen tolkar regelverket så bokstavligt att den enda yrkeskategori som är godtagbar är behöriga lärare. Utredaren vill därför lyfta fram andra yrkeskategorier som till exempel barnskötare, fritidsledare och socialpedagoger. Stadsledningskontoret anser att detta är skäligt, men vill samtidigt understryka att legitimerade och behöriga lärare är en grundförutsättning för att främja kvalitet och undervisning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Stadsledningskontoret delar bilden av att ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning till fritidshem behöver inkludera såväl lärare i fritidshem som personal med annan utbildning för arbete med barn. Gemensamt bidrar alla till verksamhetens mål, skapar trygghet hos eleverna och främjar elevernas utveckling och lärande. Utan dessa andra befattningar skulle verksamheten inte kunna bedrivas då det idag råder brist på behöriga lärare i fritidshem.

Stadsledningskontoret delar även bilden av att det råder otydlighet i ansvarsfördelningen mellan de olika yrkesgrupperna i fritidshemmet och att det finns vinster i att tydliggöra dessa. En tydligare rollfördelning kan bidra till att öka yrkenas attraktivitet och status och samtidigt stärka kvalitet och likvärdighet. En viktig förutsättning för att öka attraktiviteten är även att befintlig personal kan erbjudas kompetenshöjande insatser och möjlighet att delta i högskolestudier, gå lärarutbildning för att nå examination och få behörighet till att undervisa i fritidshemmet. För att huvudmännen ska kunna rekrytera fler lärare krävs dock att fler påbörjar utbildningen till grundskolelärare med inriktning mot fritidshem och att lärosätena examinerar fler lärare.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget till inrättande av forskarskola och möjligheten att bygga på dagens grundutbildning om 180 högskolepoäng med en magister- och mastersnivå. Det skapar möjligheter för studenterna att snabbt komma ut i arbetslivet med utsikten till framtida studier på avancerad nivå. Nuvarande erfarenhetsbaserade utbildningar bör behållas, där studenter kombinerar studier med arbete, då det finns en risk att examinationsgraden sjunker om utbildningen förlängs.

Sammantaget så är bristen på behöriga lärare och svårigheter att rekrytera personal till verksamheterna en akut utmaning för samtliga huvudmän redan idag. De föreslagna åtgärderna för att stärka yrkenas attraktivitet och status är välkomna men bidrar möjligen till en förbättring först på längre sikt.

Finansiering

Utredaren föreslår att reformen finansieras med att delar av det så kallade likvärdighetsbidraget omfördelas mot fritidshemmen. Finansieringsprincipen innebär att kommunsektorn ska ersättas för de merkostnader och förlorade intäkter som uppstår då staten genomför regeländringar. Som regel kompenseras merkostnaderna genom en ökning av det generella statsbidraget. Utredningen föreslår att så ska ske, men samtidigt att höjningen av det generella statsbidraget finansieras genom en sänkning av likvärdighetsbidraget till skolan. Stadsledningskontoret anser det tveksamt om förslaget är förenligt med finansieringsprincipen då kommunsektorn är den stora mottagaren av likvärdighetsbidraget till skolan. Utredarens förslag till finansiering skulle alltså i praktiken innebära en mycket liten compensation, motsvarande höjningen av det generella statsbidraget minus minskningen av sektorns del av likvärdighetsbidraget. Något som inte skulle täcka kostnaderna för de regeländringar som utredaren föreslår.

Stadsledningskontoret saknar även en beskrivning av hur maxtaxan för fritidshemmet påverkas av förslaget. Det är oklart om dagens maxtaxa ska gälla också för de timmar utöver den kostnadsfria delen som ett barn går på fritidshem, eller om ska den anpassas till att den avser färre timmar än tidigare.

Lokaler

Diskussioner runt fritidshemmets lokaler fördes redan i betänkandet *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2022:21)*. Utredningen föreslog då ett förtydligande i skollagen om att lokalerna ska vara ändamålsenliga. Stockholms stad betonade i sitt remissvar vikten av att riktmärken inte skulle låsas in i form av siffror och kvadratmetrar. Denna uppmaning kvarstår när Skolverket även av den aktuella utredningen får uppdraget att utfärda föreskrifter om lokalernas ändamålsenlighet.

Stockholms stad arbetar kontinuerligt med att säkerställa det långsiktiga lokalbehovet. Lokalers ändamålsenlighet bedöms i det funktionsprogram som utgör beställningsunderlag vid skolbyggnadsprojekt. Lokalerna ska vara flexibla för att möta skolans olika behov, men också yteffektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i elevunderlaget. Till detta räknas även fritidshemmet. Redan 2014 genomfördes en inventering utifrån fritidshemmets integrering och behov. Integreringen innebär att alla lokaler som används av årskurserna F-3 också ska kunna användas till fritidsverksamhet, samtidigt som få eller inga av lokalerna endast används av fritids. Grundsynen är att lokalerna ska användas flexibelt och effektivt. Här finns dock utmaningar i olika byggnaders beskaffenhet i befintligt lokalbestånd.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2023 följande.

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Andrea Hedin m.fl. (M), Claes Nyberg m.fl. (C) och Linnéa Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Frida Bondesson (KD) som instämmer i reservationen av Andrea Hedin m.fl. (M), Claes Nyberg m.fl. (C) och Linnéa Vinge (SD).

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse

Redan i betänkandet *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34)* konstaterades att deltagandet i fritidshemsverksamhet är allra högst i områden med goda förutsättningar medan det är lägre i glesbygd och i områden med socioekonomiska utmaningar. Utredaren slog fast att det vore önskvärt att införa ett allmänt fritidshem men att en sådan reform inte är möjlig med tanke på den rådande bristen på utbildade lärare.

Utbildningsförvaltningen kommenterar nedan utredningens förslag kring kompetensförsörjning, finansiering och lokalförsörjning som förvaltningen bedömer har störst påverkan för Stockholms stad.

Kompetensförsörjning

Utbildningsförvaltningen kan konstatera att behovet av behörig personal i fritidshemsverksamheten inte har minskat. Stadens skolor har fortsatt stora utmaningar i att rekrytera såväl behöriga lärare som annan utbildad personal till fritidshemsverksamheten. I betänkandet görs gällande att huvudmännen tolkar regelverket så bokstavligt att den enda yrkeskategori som är godtagbar är behöriga lärare. Utredaren vill därför lyfta fram andra yrkeskategorier som till exempel barnskötare, fritidsledare och socialpedagoger. Förvaltningen finner detta skäligt men vill samtidigt understryka att legitimerade och behöriga lärare är en grundförutsättning för att främja kvalitet och undervisning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Utbildningsförvaltningen delar bilden av att ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning till fritidshem behöver inkludera såväl lärare i fritidshem som personal med annan utbildning för arbete med barn. Gemensamt bidrar alla till verksamhetens mål, skapar trygghet hos eleverna och främjar elevernas utveckling och lärande. Utan dessa andra befattningar skulle verksamheten inte kunna bedrivas då det idag råder brist på behöriga lärare i fritidshem.

Förvaltningen delar även bilden av att det råder otydlighet i ansvarsfördelningen mellan de olika yrkesgrupperna i fritidshemmet och att det finns vinster att göra i att tydliggöra dessa. En tydligare rollfördelning kan bidra till att öka yrkenas attraktivitet och status och samtidigt stärka kvalitet och likvärdighet.

En viktig förutsättning för att öka attraktiviteten är också att befintlig personal kan erbjudas kompetenshöjande insatser och möjlighet att delta i högskolestudier, gå lärarutbildning för att nå examination och få behörighet till att undervisa i fritidshemmet. För att huvudmännen ska kunna rekrytera fler lärare krävs dock att fler påbörjar utbildningen till grundskolelärare med inriktning mot fritidshem och att lärosätena examinerar fler lärare.

Utbildningsförvaltningen välkomnar förslaget till inrättande av forskarskola och möjligheten att bygga på dagens grundutbildning om 180 högskolepoäng med en magister- och mastersnivå. Det skapar möjligheter för studenterna att snabbt komma ut i arbetslivet med utsikten till framtida studier på avancerad nivå. Här vill förvaltningen framhålla vikten av att behålla dagens erfarenhetsbaserade utbildningar där studenter kombinerar studier med arbete. Det finns en risk att examinationsgraden sjunker om utbildningen förlängs.

Sammantaget så är bristen på behöriga lärare och svårigheter att rekrytera personal till verksamheterna en akut utmaning för samtliga huvudmän redan idag. De föreslagna åtgärderna för att stärka yrkenas attraktivitet och status är välkomna men bidrar möjligen till en förbättring först på längre sikt.

Finansiering

Utredaren föreslår att reformen finansieras med att delar av det så kallade likvärdighetsbidraget omfördelas mot fritidshemmen. Finansieringsprincipen innebär att kommunsektorn ska ersättas för de merkostnader och förlorade intäkter som uppstår då staten genomför regeländringar. Som regel kompenseras merkostnaderna genom en ökning av det generella statsbidraget. Utredningen föreslår att så ska ske, men samtidigt att höjningen av det generella statsbidraget finansieras genom en sänkning av likvärdighetsbidraget till skolan. Utbildningsförvaltningen anser det tveksamt om förslaget är förenligt med finansieringsprincipen då kommunsektorn är den stora mottagaren av likvärdighetsbidraget till skolan. Utredaren förslag till finansiering skulle alltså i praktiken innebära en mycket liten kompensation, motsvarande höjningen av det generella statsbidraget minus minskningen av sektorns del av likvärdighetsbidraget. Något som inte skulle täcka kostnaderna för de regeländringar som utredaren föreslår.

Utbildningsförvaltningen saknar även en beskrivning av hur maxtaxan för fritidshemmet påverkas av förslaget. Ska dagens maxtaxa gälla också för de timmar utöver den kostnadsfria delen som ett barn går på fritidshem, eller ska den anpassas till att den avser färre timmar än tidigare? Här skulle utbildningsförvaltningen gärna se ytterligare granskning och analys.

Fritidshemmets lokaler

Diskussioner runt fritidshemmets lokaler fördes redan i betänkandet ”*Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg*” (SOU 2022:21). Utredningen föreslog då ett förtydligande i skollagen om att lokalerna ska vara ändamålsenliga. Förvaltningen betonade i sitt remissvar vikten av att riktmärken inte skulle låsas in i form av siffror och kvadratmetrar. Denna uppmaning kvarstår när Skolverket även av den aktuella utredningen får uppdraget att utfärda föreskrifter om lokalernas ändamålsenlighet.

Utbildningsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att säkerställa det långsiktiga lokalbehovet. Lokalers ändamålsenlighet bedöms i det funktionsprogram som utgör stadens beställningsunderlag vid skolbyggnadsprojekt. Lokalerna ska vara flexibla för att möta skolans olika behov, men också yteffektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i elevunderlaget. Till detta räknas även fritidshemmet. Redan 2014 genomfördes en inventering utifrån fritidshemmets integrering och behov. Integreringen innebär att alla lokaler som används av årskurserna F-3 också ska kunna användas till fritidsverksamhet, samtidigt som få eller inga av lokalerna endast används av fritids. Grundsynen är att lokalerna ska användas flexibelt och effektivt. Här har dock staden utmaningar i olika byggnaders beskaffenhet i befintligt lokalbestånd.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Andrea Hedin m.fl. (M), Claes Nyberg m.fl. (C) och Linnéa Vinge (SD)

1. Att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart. Att därutöver anföra:
3. Att uppdra till förvaltningen att ta fram en handlingsplan för hur stadens fritidshem ska ha personal med rätt behörighet.
4. Att uppdra till förvaltningen att ta fram en handlingsplan för hur fler barn i åldern 10-12 kan nås av fritidsverksamhet.

Vi välkomnar att fritidshemmens framtid kommer upp på den politiska agendan. Fritidshemmet har ett kompletterande och kompensatoriskt uppdrag men verksamheten kommer inte alla barn till del. Stadsrevisionen konstaterar för staden att utbildningsnivå hos medarbetare, samverkan mellan skola och fritidshem, elevgruppers storlek samt personaltäthet påverkar kvaliteten i fritidshemsverksamheten och att det finns stora skillnader mellan skolor.

Utredningen föreslår bland annat att alla barn i åldern 6-9 år ska ges möjlighet att delta i fritidshemsverksamhet utan kostnad. För de äldre barnen i åldrarna 10 - 12 år föreslår utredningen att dessa ska erbjudas fritidshem (öppen fritidsverksamhet) utifrån sina levnadsvillkor. I det fall som fritidshem avgiftsbefrias är det av stor vikt att kommunerna erhåller full ersättning för de kostnader utredningens förslag ålägger kommunerna.

Utredningen konstaterar att barn i åldrarna 10-12 inte deltar i någon större omfattning vare sig i fritidshem eller i öppen fritidsverksamhet. Kunskap på nationell nivå kring åldersgruppens behov av fritidsverksamhet utanför skoltid saknas och 10-12-åringar omfattas på grund av sin ålder inte av ungdomspolitiken för 13-25 år. Kriminaliteten och utanförskap kryper längre ner i åldrarna och som en del av det förebyggande arbetet behöver en kvalitativ fritidssysselsättning tillgodoses även för denna målgrupp framgent.

Personalen i skolan och fritidshemmen utgör ryggraden i en kvalitativ verksamhet och det finns många goda exempel i Stockholm, däribland Maria Miniklubb och Maria Fritidsklubb. Det är av stor vikt att Stockholm har goda förutsättningar att sprida goda arbetssätt och erfarenheter mellan verksamheterna, såväl fristående som kommunala.